

УПОВНОВАЖЕНИЙ Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008 E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua тел. (044) 298 7033

**Віце-прем'єр-міністру України
з питань європейської та
євроатлантичної інтеграції
України – Міністру юстиції
України
Ользі СТЕФАНШИНІЙ**

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
*(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України
«Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)*

Згідно зі статтею 101 Конституції України Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

На підставі статей 1, 19¹ Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», під час виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, працівниками Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини виявлено порушення прав людини у діяльності Стрижавської багатопрофільної лікарні № 81 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області (далі – лікарня, заклад).

Статтею 49 Конституції України визначено, що держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування.

Статтею 6 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» визначено, що кожний громадянин України має право на охорону здоров'я, що передбачає медичний догляд, який є необхідним для підтримання здоров'я людини.

Статтею 5 Загальної декларації прав людини, статтею 3 Декларації про захист усіх осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статтею 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права, статтею 2 Конвенції проти катувань та інших

жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№5491.2/25/39.3 від 14.04.2025
КЕП: Лубінєць Д. В. 14.04.2025 13:15
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400

покарання, статтею 28 Конституції України визначено, що ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Предбачено, що жодні виключні обставини, якими б вони не були, стан війни чи загроза війни, внутрішня політична нестабільність чи будь-який інший надзвичайний стан не можуть бути виправданням катувань чи інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Усупереч наведеним вимогам законодавства під час відвідування лікарні 18.02.2025 виявлені факти порушення прав людини, що потребують вжиття невідкладних заходів реагування щодо усунення виявлених недоліків, причин та умов, що їм сприяють, притягнення винних осіб до відповідальності.

Під час відвідування групою НПМ з'ясовано, що у лікарні вакантна посада лікаря-стоматолога. Водночас, згідно пунктів 2, 3 глави 3 розділу II «Порядку організації надання медичної допомоги засудженим до позбавлення волі», затвердженого спільним наказом Міністерства юстиції України (далі – МЮУ) та Міністерства охорони здоров'я України (далі – МОЗ) від 15.08.2014 № 1348/5/572 (далі – Порядок), у профілактичному медичному огляді обов'язково беруть участь лікар-терапевт (або лікар загальної практики-сімейний лікар), лікар-психіатр та лікар-стоматолог.

Виявлено порушення статті 11 Закону України «Про психіатричну допомогу» та вимог Інструкції щодо заповнення форми первинної облікової документації № 003-7/о «Усвідомлена згода особи на проведення психіатричного огляду», затвердженої наказом МОЗ від 15.09.2016 № 970, зокрема у медичній документації відсутні підписані пацієнтами усвідомлені згоди на проведення психіатричного огляду, що не підтверджує добровільну згоду пацієнтів щодо застосування до них методів діагностики.

Групою НПМ встановлено, що засуджені особи оглядаються медичним працівником в зоні відеоспостереження та у присутності немедичного персоналу, що порушує право засуджених осіб на конфіденційність під час проведення медичного огляду. Разом з тим Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – ЄКЗК) зауважує, що медичні огляди/консультації засуджених завжди повинні відбуватися поза межами чутності тюремного персоналу і лише в полі зору останнього, якщо цього вимагає медичний персонал; не може бути жодного виправдання систематичній присутності тюремного персоналу під час медичних оглядів. Їх присутність шкодить встановленню належних відносин між лікарем і пацієнтом і, як правило, не є необхідною з точки зору безпеки (Доповідь до уряду України щодо проведеного візиту ЄКЗК в Україну з 16 по 27 жовтня 2023 року).

У палатах для лікування осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, санвузли не оснащені унітазами та дверима, які забезпечують можливість усамітнення, що є порушенням правила 19.3 Європейських пенітенціарних правил (далі – ЄПП). Також у порушення вимог правила 22.5 ЄПП камери-палати не забезпечені ємностями для питної води.

У порушення правила 18.1 ЄПП ліжка пацієнтів розташовані впритул один до одного, що не забезпечує засудженим особистого простору, та суперечить вимогам

Державних будівельних норм України В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення».

У приміщеннях присутній неприємний запах, стіни, підлога та санвузол брудні, постільні речі та матраци потребують заміни. Крім того, приміщення потребують проведення ремонтних робіт. Зазначене не відповідає вимогам частини першої та частини другої статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України, та пункту 53 рекомендацій ЄКЗК «Медичні служби у в'язницях» (СРТ/Inf(93)12-part).

У порушення вимог пункту 7 глави 2 розділу III Порядку пацієнти розміщуються у палатах-камерах не на підставі встановленого діагнозу та рішення медичного персоналу про направлення у профільне відділення лікарні, а за рішенням персоналу установи.

Заходи з дезінсекції, що вживаються медичним персоналом, недостатні – в окремих палатах наявні таргани.

У приміщеннях лікарні, зокрема у палатах, групою НПМ виявлено порушення температурного режиму. На час відвідування температура повітря у приміщеннях складала $+14^{\circ}\text{C}$, що не відповідає вимогам розділу VI Державних санітарних норм і правил, затверджених наказом МОЗ від 02.04.2013 № 259, та пункту 1 розділу XXII Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом МІОУ 28.08.2018 № 2823/5, згідно з якими, у холодну пору року температура в житлових приміщеннях установ виконання покарань має підтримуватися на рівні не нижче $+18^{\circ}\text{C}$.

У порушення вимог Державних будівельних норм України В.2.2-10:2022 «Заклади охорони здоров'я. Основні положення» в лікарні не створено умов для вільного пересування маломобільних осіб (наявні високі сходи та пороги, відсутні пандуси, підйомники, поручні, тощо).

У лікарні відсутній дентальний рентгенівський апарат у порушення вимог Табеля оснащення обладнанням одного робочого місця лікаря-стоматолога та зубного техника, затвердженого наказом МОЗ від 11.04.2005 № 158, що унеможливує проведення поглибленого стоматологічного обстеження та не забезпечує своєчасне надання належної стоматологічної допомоги пацієнтам.

У порушення статті 115 Кримінально-виконавчого кодексу України у лікарні порушуються вимоги щодо норми жилої площі на одного засудженого під час лікування в умовах стаціонару (не менше 5 м^2). Зокрема загальна площа приміщення палати № 1 для лікування осіб, засуджених до довічного позбавлення волі, де розташовані 5 ліжок, згідно плану будівлі складає всього $20,5\text{ м}^2$. Таким чином фактична площа на одну засуджену особу складала $4,1\text{ м}^2$.

Прогулянка засуджених осіб забезпечується лише одну годину на добу, інший час засуджені проводять у палатах. Разом із тим ЄКЗК у своїй доповіді рекомендував розглянути можливість збільшення тривалості прогулянок на свіжому повітрі.

Група НПМ виявила відсутність особистої медичної книжки (форм № 1-ОМК) у двох працівників їдальні та відсутність результатів обстеження в медичній документації, що проводяться лікарями-спеціалістами (у тому числі лабораторних, клінічних та інших досліджень), які необхідні для допуску до роботи на об'єктах харчування, що є порушенням пункту 7 глави 3 розділу II Порядку.

Крім того, у порушення Правил пожежної безпеки в Україні (далі – Правила), затверджених наказом МЮУ від 30.12.2014 № 1417, приміщення лікарні не обладнані системами пожежогасіння та пожежної сигналізації. Двері електрощитової у холі лікарні не зачинені, що порушує вимоги підпункту 2.12 пункту 2 розділу III Правил.

Приміщення кабінету лікарів та рентгенологічного кабінету не забезпечені вогнегасниками, що є порушенням вимог пункту 3.6 глави 3 розділу V Правил та пункту 10.18. глави 10 Державних санітарних правил і норм «Гігієнічні вимоги до влаштування та експлуатації рентгенівських кабінетів і проведення рентгенологічних процедур», затверджених наказом МОЗ від 04.06.2007 № 294.

Групою НППМ встановлено, що жінки, які перебувають на лікуванні в умовах стаціонару, мають можливість приймати душ лише один раз на тиждень. Зазначене порушує вимоги пункту 19.4 ЄПП та правил 3.2 Положення про організацію лазне-прального обслуговування осіб, які тримаються в установах виконання покарань та слідчих ізоляторах, затвердженого наказом МЮУ від 08.06.2021 № 849/5.

У порушення частини 5 статті 110 Кримінально-виконавчого кодексу України, засудженим під час перебування у стаціонарі лікарні не забезпечено можливість користування глобальною мережею Інтернет.

На підставі викладеного, з метою усунення виявлених порушень прав і свобод людини і громадянина, а також беручи до уваги те, що:

відповідно до підпункту 2⁷ пункту 3 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2014 № 228, Міністерство юстиції України забезпечує контроль за дотриманням прав людини і громадянина, вимог законодавства щодо виконання і відбування кримінальних покарань, реалізацією законних прав та інтересів засуджених та узятих під варту осіб;

керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 13, 15, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

ВИМАГАЮ:

1. Розглянути подання та вжити заходів, спрямованих на усунення виявлених у ході реалізації функцій національного превентивного механізму наведених порушень прав людини та недопущення катувань, інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання у діяльності Стрижавської багатoproфільної лікарні № 81 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області.

2. У спосіб, передбачений чинним законодавством, вжити заходів щодо притягнення винних осіб до встановленої законом відповідальності та про результати розгляду подання у місячний строк повідомити Уповноваженого, додавши на підтвердження відповідну інформацію та копії документів.

Звертаю увагу, що відповідно до статті 188⁴⁰ Кодексу України про адміністративні правопорушення невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Додаток: звіт про результати відвідування Стрижавської багатoproфільної лікарні № 81 філії Державної установи «Центр охорони здоров'я Державної кримінально-виконавчої служби України» у Вінницькій області на 14 арк.

**Уповноважений Верховної
Ради України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Наталія Любченко 050 967 9551

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з
прав людини
№5491.2/25/39.3 від 14.04.2025
КЕП: Лубінець Д. В. 14.04.2025 13:15
368DC35ECECB2DC104000000E88D010070F70400